

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Лисенкова І.П., Хоржеська І.М., Астремська І.В.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО НАПИСАННЯ І ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ
МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 «ПСИХОЛОГІЯ»**

Миколаїв – 2020

УДК 159

*Рекомендована до друку Вченою радою Чорноморського національного
університету імені Петра Могили
(протокол № 13 від 08 жовтня 2020 року)*

Рецензенти: **Бабаян Юлія Олександрівна**, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіка та інклюзивної освіти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського
Васильєв Ярослав Васильович, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

Методичні рекомендації щодо написання і захисту кваліфікаційної магістерської роботи зі спеціальності 053 «Психологія» / Упорядники: д.психол.н., професор б.в.з. І.П. Лисенкова, к.психол.н., доцент І.М. Хоржевська, к.психол.н., доцент І.В. Астремська. Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 33 с.

Дані методичні рекомендації присвячені вивченню основних вимог до написання та захисту кваліфікаційних магістерських робіт студентів спеціальності 053 «Психологія», уявленню про загальні положення і вимоги до даного виду робіт, етапи роботи з власного дослідження, вимоги до оформлення кваліфікаційних магістерських робіт зі спеціальності 053 «Психологія» та критерії їх оцінки.

Методичні рекомендації розраховані на студентів психологічних факультетів та спеціальностей, аспірантів, які працюють в галузі психології, а також на викладачів закладів вищої освіти, що викладають дану та суміжні дисципліни.

ЗМІСТ

1. Загальні положення і вимоги до кваліфікаційних магістерських робіт	4
2. Етапи роботи з власного дослідження.....	7
3. Вимоги до оформлення кваліфікаційної магістерської роботи	18
4. Критерії оцінки кваліфікаційних магістерських робіт	24
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	39

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ І ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБОТИ

Мета навчання в магістратурі полягає у набутті поглиблених спеціальних та наукових знань, вмінь і навичок застосування нових знань для вирішення професійних і наукових завдань, засвоєнні основ педагогіки та психології вищої школи.

Весь комплекс предметів, які вивчає магістрант, готує його не тільки до викладацької діяльності, а й до самостійної науково-дослідницької роботи. Цьому суттєво сприяє написання ним кваліфікаційної магістерської роботи, яку іноді називають «малою дисертацією» і яка слугує основою подальшого дослідження певного наукового напрямку.

Магістранти за студентські роки набувають навичок самостійної навчальної роботи з літературою та першоджерелами: науковими статтями, монографіями, друкованою періодикою, електронними інформаційними ресурсами тощо. Вони навчилися відбирати та систематизувати необхідні факти, аналізувати їх, оформляти рукопис (реферат, курсова і кваліфікаційна робота). Успішне виконання цих елементів науково-дослідницької роботи є важливим підготовчим етапом для написання кваліфікаційної магістерської роботи.

Студент, який отримує магістерський освітній рівень, повинен бути не тільки широко ерудованим (що необхідно для викладацької та практичної діяльності), а й володіти методологією наукової творчості, сучасними технологіями і, насамперед, провідними науковими технологіями, методами збору, обробки і подання наукової інформації. Ці завдання і визначають вимоги до підготовки кваліфікаційної магістерської роботи.

Кваліфікаційна магістерська робота виконується студентом на випускному курсі і є завершальним етапом підготовки фахівця. Виконання кваліфікаційної магістерської роботи дозволяє систематизувати та поглибити здобуті знання, творчо застосувати їх у вирішенні конкретних завдань, розвинути навички самостійної роботи; сприяє кращому опануванню навичок аналізу статистичних і оперативних

даних, розробки наукових висновків і конкретних пропозицій щодо вдосконалення роботи досліджуваного об'єкта. Кваліфікаційна магістерська робота є кінцевим результатом індивідуальної науково-дослідницької роботи студента.

Під час розробки тематики кваліфікаційних магістерських робіт кафедри враховують теоретичне і практичне значення запропонованих проблем, по можливості передбачають написання студентами робіт із наукових напрямків, питань недостатньо вивчених або таких, що є предметом дискусії в психологічній літературі. Мета студента - обрати тему кваліфікаційної магістерської роботи, яка б була продовженням виконаних курсових робіт, наукових досліджень, скористатися вже готовими напрацюваннями, трансформувати свій досвід у якісно новий, практично спрямований проєкт вдосконалення об'єкта дослідження.

Кваліфікаційна магістерська робота повинна передбачити проведення наукових досліджень (творчих розробок) з проблем відповідної галузі. Під час захисту кваліфікаційної магістерської роботи перед екзаменаційною комісією обов'язково подаються матеріали, що характеризують наукову (творчу) і практичну цінність виконаної роботи - опубліковані статті, методичні розробки тощо.

Теми кваліфікаційних магістерських робіт повинні бути затверджені наказом ректора до першого листопада останнього року навчання за магістерською програмою. Підготовка кваліфікаційних магістерських робіт здійснюється за затвердженням завідувачем кафедри графіком.

Термін здачі кваліфікаційних магістерських робіт в остаточному вигляді на кафедру - за 2 місяці до початку державної атестації (до 20 грудня).

Кваліфікаційна магістерська робота є випускною кваліфікаційною роботою науково-методичного характеру. За своїм змістом вона повинна відповідати сучасному рівню розвитку науки та суті наукового завдання. Кваліфікаційну магістерську роботу потрібно подати в такому вигляді, який дозволяє оцінити, наскільки повно відображені і обґрунтовані в ній положення, висновки та рекомендації, їх теоретична новизна та практична значущість.

Сукупність поданих на захист результатів має свідчити про наявність у магістранта навичок і умінь проведення наукової роботи в обраній сфері. Науковий

рівень кваліфікаційної магістерської роботи мусить відповідати програмі навчання. Її виконання має не стільки вирішувати наукові завдання, скільки продемонструвати рівень наукової кваліфікації автора, готовність самостійно вести науковий пошук, бачити професійні проблеми, володіти найбільш загальними методами дослідження, розробляти конкретні методиками для збору матеріалу, аналізувати та узагальнювати одержані дані й робити відповідні висновки (згідно з поставленими в кваліфікаційній магістерській роботі дослідницькими завданнями).

Кваліфікаційна магістерська робота повинна містити титульну сторінку, зміст, вступ, основну частину (2-3 розділи), висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел, а також додатки (при необхідності). Обсяг основного змісту роботи (без списку використаних джерел і додатків) – 80-100 сторінок комп'ютерного набору.

При написанні кваліфікаційної магістерської роботи магістрант має обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. Коли використовується запозичений матеріал без посилань на автора та джерело, то кваліфікаційна магістерська робота знімається з розгляду незалежно від стадії проходження (без права повторного її захисту).

У кваліфікаційній магістерській роботі необхідно стисло, логічно та аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтологій. Її подають до захисту у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердому переплетенні.

2. ЕТАПИ РОБОТИ З ВЛАСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Вибір теми. Вибір теми кваліфікаційно\ магістерської роботи не повинен мати випадковий характер. Студент (магістрант) уже протягом написання курсової роботи має визначитись у своїх наукових інтересах, у межах яких він хотів би працювати й далі. Тематику кваліфікаційних магістерських робіт розробляє випускова кафедра, затверджує її на засіданні кафедри. Проте магістрант має право не тільки вибору теми із запропонованого кафедрою списку, а й можливість запропонувати свою тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки, наприклад, досліджувати далі, поглиблювати і розвивати в контексті проблем вищої школи тему своєї курсової роботи.

При обранні теми магістрант мусить враховувати свої інтереси, нахили, а також такі фактори, як актуальність теми, її наукове і практичне значення, ступінь висвітлення питання в науковій літературі, доступність бази дослідження тощо.

Назва теми кваліфікованої магістерської роботи повинна бути, по можливості, короткою, відповідати обраній спеціальності та суті вирішеної наукової проблеми (завдання), вказувати на мету наукового дослідження і його завершеність. Іноді для більшої конкретизації до назви слід додати невеликий (4-6 слів) підзаголовок. У назві не бажано використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Треба уникати назв, що починаються зі слів «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...» і т. ін., в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

2. Планування роботи. Після затвердження теми на відповідній кафедрі доцільно розпланувати час для роботи над нею. Терміни виконання магістрант визначає сам, враховуючи конкретні умови, свої індивідуальні особливості, бюджет часу, однак є одна обов'язкова вимога: кваліфікаційна магістерська робота повинна бути подана в термін, який визначається графіком навчального процесу і встановлений кафедрою (попередній захист роботи та захист кваліфікаційної магістерської роботи перед екзаменаційною комісією, тобто за 2 місяці до захисту, до 20 грудня).

При складанні календарного плану особливо суттєвим є дотримання логічної послідовності виконання етапів роботи. Встановлення конкретних термінів проведення дослідження не тільки сприяє самоорганізації магістранта, а й дає можливість своєчасно отримати консультацію наукового керівника, який може на всіх етапах виконання кваліфікаційної магістерської роботи контролювати її хід і коригувати зміст.

3. Розробка наукового апарату дослідження. Науковий апарат кваліфікаційної магістерської роботи (актуальність теми, мета і завдання дослідження, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження тощо) визначається у вступі.

Актуальність та розробленість обраної теми – це її наукове та практичне значення, тобто усвідомлення того, що нового додасть ця робота до науки, де можна загалом або частково використати її результати: в діяльності самого магістранта або після їхнього опублікування вони стануть надбанням широкого кола людей, яких цікавить ця проблема. У зв'язку з цим магістерська робота повинна бути високої якості, а кожен магістрант має прагнути, щоб його робота була корисною для якомога більшої кількості людей.

Обґрунтування актуальності теми дослідження здійснюється на основі аналізу проблемної ситуації, яка відображає суперечність між реальним станом об'єкта дослідження та сучасними завданнями (наприклад, особистісний розвиток майбутнього фахівця як пріоритетний напрям реформування вищої освіти в Україні). Опис актуальності не повинен бути багатослівним – обсягом 1,5 – 2 сторінки.

Після визначення актуальності та розробленості теми дослідження надзвичайно важливо в науковому дослідженні визначити мету, сформулювати гіпотезу та окреслити його завдання.

Мета наукового дослідження – головний елемент структури і надзвичайно важливий методологічний інструмент дослідження.

Для правильного визначення мети дослідження потрібно чітко з'ясувати:

1. Сутність досліджуваної проблеми та її головні суперечності, основні проблемні питання теоретичного та (або) експериментального характеру, які підлягають вирішенню шляхом наукового дослідження.

2. Сучасне теоретичне знання, яке може бути використане для пояснення структури і законів функціонування об'єкта, який вивчається.

3. Основні шляхи та обсяги необхідного теоретичного та (або) експериментального обґрунтування предмета дослідження.

4. Відомі в психології (або провідній щодо об'єкта дослідження науці) методи і засоби для проведення теоретичного та (або) експериментального вивчення предмета.

Не потрібно формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Гіпотеза магістерського дослідження – це зроблене на основі аналізу наукових джерел, власних умовисновків і спостережень припущення про основні результати дослідження. У ній можливо зазначити динаміку, розвиток визначених показників, які характеризують певне явище, передбачити умови ефективності одержаних результатів, сформулювати їхнє значення для процесу підготовки фахівців у вищій школі.

Для правильної розробки та побудови гіпотези потрібно:

1. Однозначно встановити рівень основних суперечностей між найменш розробленими питаннями проблеми дослідження.

2. Уточнити невизначені або заново введені наукові поняття як елементи предмета дослідження, на основі логіки дослідження дати їхнє однозначне трактування, якщо потрібно – визначити у вигляді припущення нове поняття.

3. Чітко визначитися в розумінні явища, яке є об'єктом дослідження, усвідомити його структуру, функції та зв'язки.

4. Дати критичний аналіз взаємозв'язку елементів, які вивчаються, та узагальнити (синтезувати) отримані знання в гіпотезу дослідження.

5. Чітко і лаконічно обґрунтувати основні моменти та методи теоретичної і емпіричної перевірки гіпотези.

Гіпотеза магістерського дослідження може бути як проста, констатувальна, так і рівнева, що визначає припущення щодо впровадження результатів у процес навчання у вищій школі.

Від гіпотези залежить окреслення конкретних завдань дослідження. Останні визначають вибір методів і розробку конкретних методик, які є основою проведення подальшого дослідження.

Основними методологічними вимогами до виокремлення завдань дослідження є такі:

1. Завданнями дослідження називають проблемні запитання, відповіді на які необхідні для досягнення мети дослідження.

2. Визначення, формулювання і послідовність викладу завдань дослідження мають чітко відповідати його темі, об'єкту, предмету, меті та гіпотезі.

3. Сукупність поставлених у дослідженні завдань повинна бути мінімальною, достатньою для досягнення мети дослідження.

Одночасно магістрантові потрібно визначити об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження – частина об'єктивної (психологічної, педагогічної та ін.) реальності, яку потрібно дослідити.

Предмет дослідження – якийсь конкретний бік, аспект, властивість або відношення об'єкта дослідження. Об'єкт – це ціле; предмет – якась його частина. Предмет наукового дослідження міститься в межах об'єкта як вузька, чітко окреслена частина реальності, яка безпосередньо досліджується.

Наприклад, об'єкт дослідження – індивідуальні характеристики пам'яті особистості, а предмет дослідження – особливості і розвиток образної пам'яті у дітей молодшого шкільного віку.

Чітке формулювання об'єкта і предмета дослідження (не занадто широкого та не дуже вузького) дає змогу дослідникові отримувати справді наукові, конкретні знання, які можна реально впроваджувати в навчальний процес.

Потрібно зазначити, що той самий об'єкт дослідження може мати кілька предметів дослідження. Наприклад, об'єкт психологічного дослідження – адаптація першокурсників до навчання у вищій школі. Його предметом може бути, наприклад:

1) особливості адаптації першокурсників до вивчення психології у ВНЗ; 2) індивідуально-особистісні та соціально-психологічні чинники успішної адаптації першокурсника до ВНЗ; 3) особливості соціальної адаптації першокурсників до умов спільної діяльності в студентській академічній групі та ін.

Наведемо приклади розробки методологічних засад дослідження конкретної магістерської роботи.

Приклад 1.

Тема магістерської роботи: «Ціннісні орієнтації у формуванні особистості майбутнього психолога».

Об'єкт дослідження – формування особистості студента-психолога в процесі професійної діяльності.

Предмет дослідження – становлення ціннісних орієнтацій у структурі особистості майбутнього психолога в процесі його професійної підготовки.

Мета – виявити особливості становлення ціннісних орієнтацій особистості студентів I-V курсів.

Гіпотеза дослідження: У процесі професіоналізації особистості студента закономірно змінюється зміст ціннісних орієнтацій, перетворюється їхня структура, що і буде визначати їхню динаміку з I по V курси.

Завдання дослідження: 1) Визначити місце і роль ціннісних орієнтацій у професійному становленні особистості студента як майбутнього психолога.

2) Якісно охарактеризувати змістовний бік ціннісних орієнтацій, які визначають професійну спрямованість майбутнього психолога.

3) Розкрити динаміку ціннісних орієнтацій унаслідок професіоналізації особистості студента.

Приклад 2.

Тема магістерської роботи: «Система корекційної виховної роботи вчителя початкової школи з педагогічно занедбаними дітьми».

Об'єкт дослідження – корекційно-виховна робота вчителя з педагогічно занедбаними дітьми, які виявляють агресію.

Предмет дослідження – психолого-педагогічні умови корекційно-виховної роботи з педагогічно занедбаними дітьми молодшого шкільного віку.

Мета – визначити зміст корекційно-виховної роботи та умови її ефективності з педагогічно-занедбаними молодшими школярами.

Гіпотеза дослідження: Якщо корекційно-виховну роботу будувати на основі знань причин виникнення агресивності дітей, враховуючи індивідуальні особливості кожної дитини, можна значно підвищити ефективність виховної роботи з подолання таких проявів.

Завдання дослідження: 1) Проаналізувати стан розробки зазначеної проблеми в теорії та практиці.

2) Визначити критерії оцінки агресивності дитини та показники ефективності корекційної роботи з нею.

3) Визначити індивідуальні особливості дітей молодшого шкільного віку з педагогічною занедбаністю.

4) Розробити зміст корекційно-виховної роботи вчителя початкових класів з педагогічно занедбаними дітьми та визначити умови її ефективності.

Вступ до магістерської роботи містить також узагальнений опис методів та організації дослідження.

Метод дослідження – (від гр. μέθοδος – шлях дослідження, спосіб пізнання) – нормативний обґрунтований спосіб проведення наукового дослідження. Це шлях наукового пізнання, який випливає із загальних теоретичних уявлень про сутність об'єкта дослідження.

Методи збору емпіричних фактів обираються за метою та завданнями дослідження:

- описати факти: спостереження, аналіз продуктів діяльності, бесіда, інтерв'ю, анкетування, вивчення життєвого шляху (біографічний метод) та ін.;
- виміряти психічні явища – тести;
- визначити особливості – констатувальний (природний або лабораторний) експеримент;

- знайти фактори, виявити психологічні умови розвитку та перетворити явище – формувальний психолого-педагогічний експеримент.

Для наукового вирішення психологічної проблеми зазвичай використовується комплекс методів, розробляється і реалізовується певна методика (сукупність методів у дії).

Розробляючи план експериментального дослідження, можна обрати один із трьох його шляхів:

1. Лонгітюдний план (шлях, зріз): вивчаються одні й ті самі піддослідні протягом тривалого часу та поетапно проводиться аналіз із порівнянням результатів зрізів.

2. Поперечний план реалізовується методом порівняння окремих груп піддослідних різного віку.

3. Можна застосовувати комбінований план, коли піддослідними є люди різних вікових груп, але за однією з них (наприклад, одна експериментальна група студентів) проводиться тривале спостереження (лонгітюдне дослідження), а наприкінці порівнюють результати з іншою (контрольна група).

Для обробки одержаного дослідницького матеріалу застосовують відомі в психологічній науці статистичні методи: кореляційний аналіз – числове співвідношення двох різних змінних; факторний аналіз – для визначення спорідненості окремих психологічних тестів на основі порівняння коефіцієнтів кореляції кожного з них. Ефективність вимірювання незалежно від умов проведення визначається поняттям «надійність» і «валідність».

Надійність – ступінь узгодженості результатів, які дослідник одержує при багаторазовому застосуванні методики виміру. Надійна міра заслуговує довіри, дає стійкі результати, які можна відтворити.

Валідність – це показник точності, з якою методика вимірює те, для чого вона створена, а також адекватність методу поставленому завданню дослідження.

Вступ містить також короткий опис бази експериментального дослідження (де проводилося дослідження) і опис вибірки (хто був охоплений дослідженням і скільки респондентів брало участь), теоретичної та практичної значущості

магістерського дослідження, а також особливості апробації результатів дослідження, наприклад, на практиці, в доповідях на конференціях або семінарах. Апробація результатів дослідження обов'язково має складатись з 3 публікацій наукового характеру, одна з яких обов'язково фахова стаття у журналі категорії «А» чи «Б».

Наприкінці вступу вказується структура (з яких елементів складається робота) і обсяг роботи (кількість сторінок, таблиць, схем, використаних джерел, додатків).

Таким чином, вступна частина магістерського дослідження дуже важлива за своєю значущістю, адже спрямовує подальшу дослідницьку роботу магістранта.

4. Аналіз літератури з обраної теми.

Наступним етапом роботи є складання критичного огляду літератури з обраної теми. Якщо у вступі лише коротко і аргументовано пояснюється, чому актуальна в науковому і практичному аспекті ця тема, доводиться необхідність її опрацювання, то ретельний огляд джерел з обраної теми виокремлюється в окремий розділ. Виклад матеріалу можна вести або в хронологічній послідовності, або за проблемними питаннями. Вибір того чи іншого варіанта залежить від характеру теми і зібраного матеріалу, глибини висвітлення окремих питань у науковій літературі.

Наприкінці першого розділу на підставі теоретичного аналізу літератури та її узагальнення формулюються вихідні положення, які й будуть взяті магістрантом за основу його дослідження, визначатимуть вибраний напрям наукового пошуку.

При доборі літератури з теми необхідна серйозна і кропітка робота, бо слід враховувати, що з кожної проблеми лише за останні десятиліття примножена велика кількість літератури, обсяг якої з кожним роком збільшується. Для полегшення роботи треба використовувати бібліотечні інформаційно-пошукові системи, корисними є також електронні ресурси мережі Інтернет.

Отримана наукова інформація закріплюється в тексті магістерської роботи у вигляді словесного або ілюстративного матеріалу, в яких магістрант впорядковує на свій розсуд наукові факти, доводить наукову цінність або практичну значущість тих

чи інших теоретичних положень, називаючи авторів і покликаючись на джерела, з яких запозичені матеріали або окремі результати.

5. Розробка основної частини роботи. Основна частина магістерської роботи вміщує виклад основних методів дослідження та відповідних методик. У ній з вичерпною повнотою викладають результати власних досліджень із виокремленням того нового, що вноситься в розробку означеної проблеми. Магістрант повинен оцінювати повноту вирішення поставлених завдань, визначати достовірність одержаних результатів (характеристик, параметрів), порівнювати їх з аналогічними результатами українських і зарубіжних дослідників, обґрунтовувати необхідність подальших досліджень.

У процесі обробки одержаного матеріалу виникають, звичайно, окремі питання, деякі з яких магістрант може вирішити самостійно, звертаючись до першоджерел, до літератури. Проте бувають питання, які потребують консультації з науковим керівником.

При оформленні дослідницького матеріалу необхідно складати таблиці, графіки, схеми, діаграми, які обов'язково аналізуються і пояснюються.

Наприкінці емпіричної (експериментальної) частини дослідження повинні бути висновки про підтвердження (або не підтвердження) гіпотези дослідження.

6. Формулювання загальних висновків. У загальних висновках описуються найважливіші наукові та практичні результати, одержані в магістерській роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (завдання), її значення для науки і практики. Далі формулюють висновки та рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

У першому пункті висновків коротко оцінюють стан розробки питання. Потім розкриваються методи вирішення поставленої в роботі наукової проблеми (завдань), аналізуються результати практичного їх розв'язання, які порівнюються з матеріалами відомих досліджень.

У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати їхню достовірність, викласти рекомендації щодо їхнього використання і подальшого дослідження проблеми.

7. Складання списку використаних джерел і оформлення додатків.

Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Можна його також розміщувати в порядку згадування джерел у тексті за їх наскрізною нумерацією.

До додатків доцільно включати допоміжний матеріал, що необхідний для повноти сприйняття роботи: проміжні математичні доведення, формули і розрахунки; таблиці і графіки допоміжних емпіричних даних; методики, протоколи і матеріали дослідження; довідки про впровадження тощо.

8. Підготовка до захисту і захист магістерської роботи.

Готуючись до захисту виконаної магістерської роботи, магістрант складає тези або конспект свого виступу. У ньому він повинен коротко пояснити причини обрання теми, обґрунтувати її актуальність, висвітлити історіографію проблеми, охарактеризувати джерельну базу вивчення питання, коротко повідомити зміст своєї роботи за розділами, а також про те, що виявлено в процесі дослідження. Бажано зазначити, де і ким можуть бути використані одержані в дослідженні результати.

При підготовці до захисту треба визначитися, чи потрібний для цього наочний матеріал (таблиці, малюнки, схеми, діаграми тощо) і підготувати його заздалегідь. Потрібно також заздалегідь продумати відповіді на можливі запитання під час захисту.

Захист магістерської роботи відбувається публічно на засіданні державної екзаменаційної комісії. Порядок захисту магістерської роботи встановлено Положенням про державні екзаменаційні комісії. Магістрант повинен пред'явити ДЕК два екземпляри оформленої згідно з вимогами, надрукованої і переплетеної роботи, а також підписаний відгук наукового керівника і дві рецензії – внутрішня (з кафедри, де виконувалася магістерська робота) і зовнішня (від фахівця з науковим ступенем, який працює в цій галузі на іншій кафедрі або в іншому ЗВО).

Магістрантові надається час для виступу (7-10 хв), після чого він відповідає на запитання членів ЕК. Відповідь повинна бути короткою, але чіткою, обґрунтованою і вичерпною. Після успішного захисту дипломна робота зберігається на випусковій кафедрі і в бібліотеці університету.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота повинна свідчити про вміння магістранта стисло, логічно та аргументовано викласти зміст і результати дослідження, а оформлення її тексту має відповідати загальним вимогам Вищої атестаційної комісії України до оформлення дисертацій [Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Довідник офіційного опонента. Збірник нормативних документів / Упорядник Ю.І. Церков; за ред. Р.В. Бойка. –[2-е вид., випр. і доповн.]. – К.: редакція „Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України”, видавництво „Голока”, 2008. – С.29-45].

Магістерську роботу друкують за допомогою комп'ютерного набору на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 мм x 297 мм) з міжрядковим інтервалом 1,5 до тридцяти рядків на сторінку. Шрифт Times New Roman розміром 14.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – не менше за 20 мм, правий – не менше за 10 мм, верхній – не менше за 20 мм, нижній – не менше за 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, рядок – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи має бути однаковою.

Титульна сторінка магістерської роботи повина включати:

- найменування вищого навчального закладу та назву кафедри, де виконана робота;
- прізвище, ім'я та по батькові автора;
- назву роботи; шифр і найменування спеціальності;
- прізвище та ініціали наукового керівника, науковий ступінь, учене звання;
- місто і рік.

Зразок оформлення титульного аркушу кваліфікаційної магістерської роботи міститься у додатку А.

Зміст подають на початку роботи. Він містить: найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів, зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатка.

Текст основної частини магістерської роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин роботи “Зміст”, “Перелік умовних скорочень”, “Вступ”, “Розділ”, “Висновки”, “Список використаних джерел”, “Додатки” друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 3-4 інтервалам. Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою магістерської роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини магістерської роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел, не мають порядкового номера (тобто не можна друкувати: “І. ВСТУП” або “Розділ 3. ВИСНОВКИ”). Номер розділу ставлять після слова “Розділ”, після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Підрозділи (пункти) нумерують у межах кожного розділу (підрозділу). Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу (пункту) повинна стояти крапка, наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу), “1.3.2.” (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому самому рядку йде заголовок підрозділу (пункту).

Ілюстрації (рисунок, схеми, графіки та ін.) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом “Рис.” і нумерують послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис “Таблиця” із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: “Таблиця 1.2” (друга таблиця першого розділу). При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово “Таблиця” і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова “Продовження табл.” і вказують номер таблиці, наприклад: “Продовження табл. 1.2”.

Правила цитування та посилання на використані джерела. При написанні магістерської роботи потрібно робити посилання на використані джерела, ідеї і висновки, на яких розроблюється проблема і вирішуються завдання дослідження, а також на рисунки, таблиці, матеріали додатка, які наводяться в самій роботі. Це дає змогу відшукати документи і перевірити достовірність цитованих відомостей, допомагає краще з'ясувати зміст тексту магістерської роботи.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починають і закінчують лапками і наводять у тій граматичній формі, в якій його подано у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора; пропуск окремих слів при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками;

в) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути дуже точним у викладенні

думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів;

г) кожна цитата і непряме цитування обов'язково супроводжуються посиланням на джерело за його порядковим номером у «Списку використаних джерел», наприклад, [5], [34]. Якщо використовують відомості з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати також номери сторінок із джерела, на яке дано посилання в роботі, наприклад, [6, с. 15], [17, с. 123-125].

На всі таблиці, рисунки, які є в роботі, мають бути посилання в тексті, до того ж слово "таблиця", "рисунок" у тексті пишуть скорочено, наприклад: "у табл. 1.2", "на рис. 3.2".

Вимоги до оформлення списку використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після загальних висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв. Джерела, як уже було сказано раніше, можна розміщувати одним із таких способів: в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у порядку появи покликів у тексті, у хронологічному порядку. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Із деякими прикладами бібліографічного оформлення можна ознайомитися в списках рекомендованої літератури для самостійного опрацювання до кожної теми курсу «Психологія вищої школи», які розміщені в цьому навчальному посібнику.

Вимоги до оформлення додатків. Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках після «Списку використаних джерел». Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток має мати заголовок, надрукований угорі малими літерами, починаючи з першої великої, і бути симетрично розташованим щодо тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток (А, Б, В і т.д.).

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад, Рис. Д.1.2 – другий малюнок першого розділу додатку Д; формула А.1 – перша формула додатка А.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

№ з/п	Критерії оцінювання	Рівень відповідності до критерію (бали)			Максимальна кількість балів за критеріями
		Низький	Середній	Високий	
1.	Відповідність назви змісту роботи	0-3	4-7	8-10	10
2.	Обґрунтованість актуальності дослідження	0-1	2-3	4-5	5
3.	Науковість визначення об'єкта, предмета і мети дослідження	0-1	2-3	4-5	5
4.	Відповідність вимогам до формулювання припущення	0-1	2-3	4-5	5
5.	Використання нової літератури для аналізу проблеми у теоретичній частині	0-1	2-3	4-5	5
6.	Дотримання стилістичних норм наукової мови	0-1	2-3	4-5	5
7.	Змістовна відповідність теоретичної і практичної частин роботи	0-3	4-7	8-10	10
8.	Адекватність застосованих методів та методик дослідження	0-3	4-7	8-10	10
9.	Наявність математико-статистичного аналізу даних	0-3	4-7	8-10	10

	(чи якісного аналізу відповідно до специфіки роботи)				
10	Повнота висновків та рекомендацій за результатами дослідження	0-3	4-7	8-10	10
11	Відповідне до вимог оформлення роботи	0-1	2-3	4-5	5
12	Аргументованість усного захисту результатів дослідження	0-1	2-3	4-5	5
13	Компетентність у відповідях на запитання при захисті результатів дослідження	0-1	2-3	4-5	5
Разом:					100

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ ДЖЕРЕЛ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Николс М. Как преодолеть непонимание и улучшить взаимоотношения / М. Николс; [пер. с англ. Е. Филиной, С. Пьянковой]. – М.: Эксмо, 2003. – 320 с. – (Как статья психологом). 2. Охрімчук Р.М. Як працювати з агресивною дитиною: навчально-методичний посібник / Р.М. Охрімчук. — К. : ДЦССМ, 2004. — 64 с. 3. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Бацевич Ф. С. – К.: видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с. – (Альма – матер).
Два автори	1. Бондырева С. К. Толерантность (введение в проблему) / С. К. Бондырева, Д. В. Колесов. – М.: изд-во Моск. психолого-соц. института; Воронеж: изд-во НПО «МОДЭК», 2003. – 240 с. – (Серия «Библиотека психолога») 2. Винославська О. В. Людські стосунки: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Винославська, М. П. Малигіна. – К.: Центр. уч. літ-ри, 2006. – 142 с.
Три автори	1. Батаршев А. В. Диагностика профессионально важных качеств / А. В. Батаршев, И. Ю. Алексеева, Е. В. Майорова. – СПб.: Питер, 2007. – 192 с.
Чотири автори	1. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: навч. посібник / [О.Г.Мороз, В.О.Сластьонін, Н.І.Філіпенко, В.І.Юрченко]. — К.: НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2001. — 338 с.
П'ять і більше	1. Психология менеджмента / [П. К. Власов,

авторів	<p>А. В.Липницький, И. М. Луцихина и др.] ; под ред. Г. С. Никифорова. — [3-е изд.]. — Х. : Гуманитар. центр, 2007. — 510с.</p> <p>2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод, посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. — К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. — 115 с. — (Серія "Формування здорового способу життя молоді" : у 14 кн., кн. 13).</p>
Без автора	<p>1. Золотые россыпи (о тебе, человек): мысли, афоризмы, народная мудрость / [авт. – сост. И. Б. Тумаркин]. – Одесса: Издательство «Маяк», 1968 г. – 316 с.</p> <p>2. Спортивная психология: в трудах зарубежных специалистов : хрестоматия / [сост. И. П. Волков, Н. С. Цикунова]. – М. : Сов. спорт, 2005. – 286 с.</p> <p>3. Економічна соціалізація молоді: соціально-психологічний аспект / [ред. В. В. Москаленко] ; Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К. : Укр. центр політичного менеджменту, 2008. – 336 с. – (Бібліотека журналу "Соціальна психологія").</p>
Багатотомний документ	<p>1. Ананьев Б.Г. Избранные психологические труды: в 2 т. / [под ред. А.А.Бодалева, Б.Ф.Ломова]. – М.: Педагогика, 1980. – Т.1. – 1980. – 338 с.</p> <p>2. Немов Р.С. Психология: учебное пособие: в 3 т. / Р.С. Немов – М.: ВЛАДОС, 1999. – Т. 3: Психодиагностика. – 1999. – 640 с.</p> <p>3. Фоппель К. Как научить детей сотрудничать? Психологические игры и упражнения: практическое пособие; пер. с нем.: в 4-х т. / К. Фоппель. – М.: Генезис,</p>

	<p>1998. – Т.1. – 1998. – 160 с.</p> <p>4. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К. : НТУУ "КПІ", 2006. — 125 с.</p>
<p>Матеріали конференцій, з'їздів</p>	<p>1. Технології неперервної освіти: проблеми, досвід, перспективи розвитку: зб. статей до традиційної Всеукр. наук.-практ. конф. – Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2002. – 367 с.</p> <p>2. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. / ред. С.С.Єрмаков. – Х. :ХДАДМ, 2008. – № 7. – 186 с.</p> <p>3. Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Миколаїв: Вид-во «ІЛІОН», 2004. – 324 с.</p> <p>4. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ податк. адмін. України [та ін.]. — К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. — 452 с.</p>
<p>Препринти</p>	<p>1.Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воєводин В Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19с — (Препринт / НАН України, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006-4).</p> <p>2.Панасюк М. 1. Про точність визначення активності</p>

	твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7, [1] с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. - М., 2002. -110 с. -Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p> <p>2. Разумовский В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. - М., 2002. - 210 с. - Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.</p>
Словники	<p>1. Шапар В.Б. Психологічний тлумачний словник / Шапар В.Б. — Х.: Прапор, 2004. — 640 с.</p> <p>2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ, термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. ун-т, 2007. — 57 с.</p> <p>3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с.</p> <p>4. Краткий психологический словарь / [ред. – сост. Л. А. Карпенко]. – 2-ое изд., расш., испр., и доп. – Ростов – на – Дону: изд-во «Феникс», 1999. – 512 с.</p>
Атласи	1. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир, та доповн. —Дніпропетровськ :

		<p>Пороги, 2005. — 218 с.</p> <p>2. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда ; [пер, з ісп. В. Й. Шовкун]. — Х. : Ранок, 2005.— 96 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи		<p>1. Закон України про рекламу (за станом на 25 січня 2000 р.) / Верховна Рада України. — Київ : Парламентське видавництво, 2000. — 20 с.</p> <p>2. Положення про Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту // Уряд. кур'єр. — 2005. — № 168, 7 вересня. — С. 9–12.</p> <p>3. Медична статистика: зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. — К. : МНІАЦ мед. статистики : Медінформ, 2006. — 459 с. — (Нормативні директивні правові документи).</p>
Стандарти		<p>1. ГОСТ 7.12-93. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила. — Введ. 1994-12-13. — М. : Госстандарт России, 1994. — 15 с. — (Система стандартов по информации, библиотечному делу и издательскому делу).</p> <p>2. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні правила та вимоги : ДСТУ 3582-97. — Чинний від 1998-07-01. — К. : Держстандарт України, 1998. — 24 с. — (Державний стандарт України).</p>
Каталоги		<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт", 2006— . — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. — 2007. — 264 с. Т. 6. — 2007. — 277 с.</p> <p>2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.,-упоряд. М. Зобків та ін.]. —</p>

	<p>Львів : Новий час, 2003. — 160 с.</p> <p>3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2003]. — 11с.</p> <p>4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. — Донецк : Лебедь, 2005. — 228 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Куц О. С. Бібліографічний покажчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с.</p> <p>2. Систематизований покажчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кирись Б. О., Потлань О. С]. — Львів : Львів, держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).</p>
Дисертації	<p>1. Полуніна О. В. Психологічна компетентність викладача вищого педагогічного навчального закладу як чинник успішності управління процесом учіння студентів: дис. ... кандидата психол. наук: 19.00.07 / Полуніна О. В. — К., 2004. — 187 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>Черевко В. П. Формування комунікативної компетентності майбутнього менеджера у процесі професійної підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: спец. 19.00.07 «Вікова та педагогічна психологія» / Черевко В. П. — К., 2001. — 20 с.</p>
Авторські свідоцтва	<p>1. А. с. 1007970 ССРСР, МКІ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В.</p>

	С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). -№3360585/25-08; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.
Патенти	1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В. И.; заявитель и патентообладатель Воронеж, науч.-исслед. ин-т связи. - № 2000131736/09 ; заявл. 18.12.00 ; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	<p>2. Ілляшенко Т. Дитяча агресія - що це? / Т. Ілляшенко // Початкова школа: Науково-методичний журнал. – 2006. – №1. – С. 9 – 11.</p> <p>2. Ениколопов С.Н. Методики діагностики агресії / С.Н.Ениколопов, Н.П. Цибульський // Психологічна діагностика: Науково-методичний і практичний журнал. – 2007. – № 3. – С. 41 – 72.</p> <p>3. Малинаускас Р. К. Динаміка соціально – психологічної компетентності студентів педагогічних вузів / Р. К. Малинаускас, В. П. Гудоніс, Ш. А. Шнірас // Психологічний журнал. – 2007. – Том 28. – № 4. – С. 45 – 51.</p> <p>4. Ма Шуїн. Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 5. — С. 12—14.</p> <p>8. Бабаян Ю.О. Розвиток мотивації досягнення у майбутніх фахівців / Ю.О. Бабаян // Психолого-педагогічні аспекти формування та розвитку майбутнього фахівця : міжнар. наук.-практ. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тези доп. — Миколаїв, 2008. — С. 148 – 149.</p>
Електронні ресурси	1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних

ситуацій [Електронний ресурс]] : навч. посіб. для студ. мед. вузів III—IV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуев. — 80 Мп / 700 МВ. — Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. — (Бібліотека студента-медика) — 1 електрон, опт. диск (СО-КОМ) : 12 см. — Систем, вимоги: Pentium ; 32 Мб RAW ; Windows 95, 98, 2000, XP ; MS Word 97-2000. — Назва з контейнера

2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України ; ред. О. Г. Осауленко. — К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004.

— 1 електрон, опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. перепис населення, 2001). — Систем, вимоги: Pentium-266 ; 32 Мб RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. екрану.

3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003") [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник — 2003. — № 4. — С. 43. — Режим доступу до журн. :

<http://www.nbuv.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm>.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. - 4-те вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2004.
2. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник. - К.: Кондор, 2003.
3. Кушнарєнко Н.М. Наукова обробка документів: Підручник. - К.: Вікар, 2003.
4. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. - К., 1997.
5. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник. - К., 2003.
6. Бондар В.І., Пов'якель Н.І., Юрченко В. Магістерські роботи з психології: вимоги до написання і захисту // К.:НПУ, 2001. - 16с. с.
7. Кудіна В.В., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Курс лекцій. - К.: КСУ, 2004. - 176 с. Мельник О.М., Юрченко В.І. Керівництво педагогічною практикою: діагностика і психологічна підтримка студентів // Освіта і управління. - 2000 (2001). - Т. 4, №1-2. - С. 106-114.
8. Мороз О., Юрченко В. Підготовка майбутнього викладача вищої школи: психолого-педагогічний ракурс // Наукові записки: Зб. наук. стат. НПУ ім.М.П.Драгоманова. - К.: НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2001. - Вип.41. - С.156-159.
9. Мороз О., Юрченко В. Психолого-педагогічна модель викладача вищої школи // Наукове проектування інноваційних та альтернативних систем вищої освіти. - Тернопіль, 2000. - С. 187-189.
10. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навчальний посібник / За заг. ред. О. Г. Мороза. - К.: НПУ, 2003. - 267 с.
11. Мороз О.Г., Юрченко В.І. Підготовка майбутнього викладача вищої школи: психолого-педагогічний ракурс // Наукові записки: Зб. наук. стат. НПУ ім. М. П.Драгоманова. - К.: НПУ, 2001. - Вип. 41. - С. 156-159.

12. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навч. посібник / О.Г.Мороз, В.О.Сластьонін, Н.І.Філіпенко, В.І. Юрченко та ін.: О.Г.Мороз (ред.);НПУ ім.М.П.Драгоманова, Інститут вищої освіти АПН України. - К.: НПУ ім.М.П.Драгоманова, 2001. - 338 с.
13. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. - К., 2006. - 318 с.
14. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: типова навчальна програма і зміст самостійної роботи. Методичні рекомендації для магістрантів і аспірантів. - К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. - 44 с.
15. Юрченко В.І. "Я-концепція" як показник особистісного зростання майбутнього вчителя // Психологія: Зб. наук. праць. - К.: НПУ, 1999. - Вип.4. - С. 31-35.
16. Юрченко В.І. Вплив взаємин між студентами і викладачами на "Я - концепцію" майбутнього вчителя // Освіта і управління. - 1997. - №1. - С. 119-123.
17. Юрченко В.І. Дослідження особливостей "Образу -Я" майбутнього вчителя із застосуванням модифікованого тесту "Двадцять тверджень самоствавлення" // Практична психологія та соціальна робота. - 2000.-№3. - С .5-7.
18. Юрченко В.І. Оптимізація взаємин у системі "студент-викладач" // Освіта і управління. - 1997.- №3, т.1. - С.103-110.
19. Юрченко В.І. Оцінні ставлення в педагогічній взаємодії // Освіта і управління. - 1998. - № 4. - С. 91-98.
20. Юрченко В.І. Проблеми підготовки вчителя національної школи: етнопсихологічний ракурс // Освіта і управління. - 2004. - т.7, число 2 - С.103-113.
21. Юрченко В.І. Психології вищої школи: завдання та проблематика в період реформування вищої педагогічної освіти в Україні // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції "Проблеми вищої педагогічної освіти у світлі рішень II Всеукраїнського
22. Юрченко В.І Соціокультурні і соціально-психологічні чинники становлення особистості майбутнього вчителя // Наукові записки: Зб. наукових статей НПУ імені М.П. Драгоманова. - К.:НПУ, 2001.- Вип.38. - С.160-166

23. Юрченко В.І. Тривожність як прояв суперечностей "Я" концепції" майбутнього вчителя: // Педагогіка і психологія: Наук.-теор. та інформ. журнал АПН України. - К, 1997.- № 1(14). - С.191-197.

24. Юрченко В.І. Формування "Образу -Я": етнопсихологічний аспект // Освіта і управління. - 1999.- №1,т.3. - С.93-10.